

DARIUSZ STOLICKI

ZASADA PODZIAŁU WŁADZ NA SZCZEBLU STANOWYM W USA

TOM II

Zasada podziału władz na szczeblu stanowym w USA

Tom II

SOCIETAS

seria pod redakcją
BOGDANA SZLACHTY

144/2

Dariusz Stolicki

Zasada podziału władz na szczeblu stanowym w USA

Tom II

Kraków 2025

Dariusz Stolicki

Uniwersytet Jagielloński, Kraków

 <https://orcid.org/0000-0002-8295-0848>

 dariusz.stolicki@uj.edu.pl

© Copyright by Dariusz Stolicki & Księgarnia Akademicka, 2025

Recenzja

prof. dr hab. Rett R. Ludwikowski, Columbus School of Law

Opracowanie redakcyjne

Agnieszka Sabak

Skład i łamanie

Pracownia Słowa

Projekt okładki

Tomasz Dudek

ISBN 978-83-8368-214-3 (tom II, druk)

ISBN 978-83-8368-215-0 (tom II, PDF)

ISBN 978-83-8368-216-7 (kolekcja, druk)

ISBN 978-83-8368-217-4 (kolekcja, PDF)

<https://doi.org/10.12797/9788383682150>

Publikacja finansowana ze środków Centrum Badań Ilościowych nad Polityką Uniwersytetu Jagiellońskiego, oparta na badaniach realizowanych w ramach projektu Zasada podziału władz na szczeblu stanowym w USA, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w konkursie PRELUDIUM, nr 2014/13/N/HS5

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków

tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43

e-mail: publishing@akademicka.pl

<https://akademicka.pl>

Spis treści

Rozdział V. Normy strukturalne

1. Zasada rozdziału władz.....	11
1.1. Instytucjonalny wymiar rozdziału władz.....	13
1.2. Funkcjonalny wymiar rozdziału władz.....	20
1.3. Personalny wymiar rozdziału władz.....	29
2. Zasada równorzędności.....	36
2.1. Równorzędność władz w zakresie interpretacji konstytucyjnej.....	37
3. Zasada wzajemnej niezależności.....	42
3.1. Niezależność kompetencyjna.....	42
3.1.1. Niezależność kompetencyjna egzekutywy od legislatury.....	43
3.1.2. Niezależność kompetencyjna sądownictwa od legislatury.....	47
3.1.3. Niezależność kompetencyjna legislatury od sądownictwa.....	50
3.1.4. Niezależność kompetencyjna egzekutywy od sądownictwa.....	52
3.2. Niezależność personalna.....	56
3.3. Niezależność finansowa.....	68
4. Zasada autonomii.....	73
4.1. Autonomia personalna i organizacyjno-administracyjna.....	74
4.1.1. Rozstrzyganie o własnym składzie osobowym.....	74
4.1.2. Wybór organów wewnętrznych.....	80
4.1.3. Uprawnienia kreacyjne.....	83
4.1.4. Prawo odwoływania (<i>removal power</i>).....	94
4.2. Autonomia proceduralna.....	98
4.2.1. Autonomia proceduralna legislatury; reguła oryginalnego druku.....	98
4.2.2. Autonomia proceduralna sądownictwa.....	105
4.3. Autonomia finansowo-budżetowa.....	114
4.4. Swoboda deliberacji.....	118
4.4.1. Swoboda deliberacji legislatorów.....	118
4.4.2. Przywilej deliberatywny egzekutywy.....	120
4.5. Uprawnienia inherentne.....	124
5. Zasada lojalnej współpracy (<i>comity</i>).....	128
5.1. Zasada domniemania konstytucyjności.....	129
5.2. Zasada deferencji.....	133
5.3. Zasada akomodacji.....	141

Rozdział VI. Zasada wzajemnego hamowania i równoważenia się władz

1. Uprawnienia hamujące legislatury wobec egzekutywy	148
1.1. Władza nad sakiewką	148
1.1.1. Apropriacje warunkowe	151
1.1.2. Kontrola legislatury nad zobowiązaniami stanu	154
1.1.3. Problem finansowania pozabudżetowego	156
1.1.4. Pozytywny wymiar władzy nad sakiewką – problem <i>impoundments</i>	158
1.2. Prawo zatwierdzania nominacji	161
1.3. Weto legislatury (<i>legislative veto</i>)	166
1.4. Uprawnienia kontrolne komisji	174
1.5. <i>Impeachment</i>	178
2. Uprawnienia hamujące legislatury wobec sądownictwa	184
2.1. Uprawnienia hamujące wobec indywidualnych sędziów	184
2.2. Kontrola legislatury nad jurysdykcją sądów	185
2.3. Immunitet suwerenny stanów	187
3. Uprawnienia hamujące egzekutywy wobec legislatury	193
3.1. Weto gubernatorskie	193
3.2. Weto selektywne	202
3.3. Wykonawcza kontrola konstytucyjności ustaw (<i>executive review</i>)	206
4. Uprawnienia hamujące egzekutywy wobec sądownictwa	212
4.1. Prawo łaski	212
5. Uprawnienia hamujące sądownictwa wobec legislatury	219
5.1. Sądowa kontrola konstytucyjności ustaw	219
6. Uprawnienia hamujące sądownictwa wobec egzekutywy	228
6.1. Sądowa kontrola nad administracją	228
6.2. Osobista odpowiedzialność cywilna funkcjonariuszy publicznych	235
7. Podsumowanie	239
Zakończenie	241
Załączniki	259
Bibliografia	301
1. Źródła historyczne	301
2. Dokumenty rządowe	307
3. Opinie prawne	309
4. Prace zwarte	314
5. Artykuły	375
6. Raporty badawcze	481
7. Inne	486
Wykaz ważniejszych skrótów	491
Summary	501

Rozdział V

Normy strukturalne

Równie istotne znaczenie dla realizacji zasady podziału władz w systemie politycznym, co odrębność instytucjonalna i dystrybucja kompetencji, mają normy strukturalne odnoszące się do relacji między władzami w znaczeniu podmiotowym. Już bowiem James Madison wskazywał, że bez właściwego uregulowania tego aspektu podział kompetencji pomiędzy trzy władze pozostanie jedynie „papierową barierą” (*parchment barrier*), niezdolną do osiągnięcia swoich funkcji – zapewnienia przestrzegania zasad rządów prawa, ograniczenia władzy oraz ochrony praw i wolności jednostki¹.

Normy rządzące relacjami między władzami ogniskują się wokół sześciu podstawowych zasad. Po pierwsze, jest to zasada rozdziału (*separacji*, ang. *separation*) władz, zapewniająca każdej z nich w znaczeniu podmiotowym instytucjonalną i personalną odrębność, a także zakazująca mieszania w jednym ręku kompetencji powiązanych z różnymi władzami w znaczeniu przedmiotowym². Po drugie, jest to zasada równorzędności władz (ang. *coordinacy*), podkreślająca, iż – przynajmniej od strony formalnej – w swoich wzajemnych relacjach władze zawsze występują jako równie mocno legitymowane³. Po trzecie, jest to zasada wzajemnej niezależności władz, wykluczająca władczą ingerencję jednej z władz w sprawy zastrzeżone dla drugiej⁴. Po czwarte, jest to zasada autonomii, gwarantująca każdej władzy pewną przestrzeń działania niezależnie od pozostałych, która jest niezbędna dla efektywnej realizacji jej podstawowych kompetencji⁵. Po piąte, jest to zasada lojalnej współpracy, nakazująca każdej z władz kierować się dobrą wiarą w relacjach z innymi – i domniemywać istnienia takiej samej dobrej wiary po stronie pozostałych⁶. Wreszcie po szóste, jest to – omówiona w kolejnym rozdziale – zasada wzajemnego hamowania i równoważenia się władz. Dopuszcza ona wyjątki nie tylko

¹ J. Madison, *The Federalist No. 48*, [w:] *The Federalist Papers*, G.W. Carey, J. McClellan (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 2001 (wyd. I 1788), s. 256.

² V. np. Va. Const. of 1776, par. 1 (*“The legislative, executive, and judiciary department, shall be separate and distinct, so that neither exercise the powers properly belonging to the other [...]”*) – przepis, który stał się pierwowzorem dla konstytucyjnych norm wyrażających zasadę podziału władz w 39 stanach.

³ V. J. Madison, *The Federalist No. 49*, [w:] *The Federalist Papers*, op. cit., s. 261 (*“The several departments [are] perfectly co-ordinate by the terms of their common commission.”*).

⁴ P.R. Verkuil, *Separation of Powers, the Rule of Law and the Idea of Independence*, 30 Wm. & Mary L. Rev. 301 (1989).

⁵ V. J. Madison, *The Federalist No. 51*, [w:] *The Federalist Papers*, op. cit., s. 268 (*“In order to lay a due foundation for that separate and distinct exercise of the different powers of government, which, to a certain extent, is admitted on all hands to be essential to the preservation of liberty, it is evident that each department should have a will of its own.”*).

⁶ *“While the Constitution diffuses power the better to secure liberty, it also contemplates that practice will integrate the dispersed powers into a workable government. It enjoins upon its branches separateness but interdependence, autonomy but reciprocity.”* *Youngstown Sheet & Tube Co. v. Sawyer*, 343 U.S. 579, 635 (1952) (J. Jackson, concurring).

od poprzednich zasad strukturalnych, ale również od ogólnych zasad alokacji kompetencji między władzami, by w ten sposób zapobiec arbitralności⁷ i naruszaniu norm konstytucyjnych⁸. Wszystkie inne strukturalne normy podziału władz, występujące w stanowym prawie konstytucyjnym, można uznać za uszczegółowienie bądź realizację jednej lub więcej z wymienionych zasad.

Należy podkreślić opozycję istniejącą pomiędzy pierwszymi czterema z wymienionych zasad – rozdziału, równorzędności, niezależności i autonomii władz – a zasadą ich wzajemnego hamowania i równoważenia się. To w odniesieniu do tej opozycji ukształtowały się w orzecznictwie i doktrynie dwa stanowiska, których spór wytycza oś współczesnej dyskusji naukowej nad znaczeniem zasady podziału władz w amerykańskim prawie konstytucyjnym⁹. Pierwszym z nich jest formalizm, który przyznaje raczej prymat zasadom akcentującym rozłączność i niezależność władz oraz potrzebę wypracowania jednoznacznych (i statycznych) reguł rozgraniczających ich sfery działania, przewidziane zaś w ustawach zasadniczych mechanizmy hamowania i równoważenia się władz traktuje jako dyskretnie wyjątki od powyższych¹⁰. Z kolei drugie podejście – funkcjonalizm – uznaje granice między władzami (tak w sensie podmiotowym, jak i przedmiotowym) za niedookreślone, a prymat przyznaje ideałowi równowagi władz, która – zdaniem funkcjonalistów – wymaga ciągłego dostosowywania norm ustrojowych do warunków dynamicznej interakcji instytucjonalnej¹¹.

⁷ C. de Montesquieu, *The Spirit of Laws*, [w:] *The Complete Works of M. de Montesquieu*, T. Evans & W. Davis, London, UK, 1777, t. 1, s. 198-199.

⁸ "[T]he great security against a gradual concentration of the several powers in the same department, consists in giving to those who administer each department, the necessary constitutional means, and personal motives, to resist encroachments of the others. [...] Ambition must be made to counteract ambition." J. Madison, *The Federalist* No. 51, [w:] *The Federalist Papers*, op. cit., s. s. 268.

⁹ V. ogólnie M.E. Magill, *The Real Separation in Separation of Powers Law*, 86 Va. L. Rev. 1127 (2000); H.H. Bruff, *On the Constitutional Status of the Administrative Agencies*, 36 Am. U. L. Rev. 491, 495 et seq. (1987); W.B. Gwyn, *The Indeterminacy of the Separation of Powers and the Federal Courts*, 57 Geo. Wash. L. Rev. 474 (1989).

¹⁰ V. m.in. S.G. Calabresi, K.H. Rhodes, *The Structural Constitution: Unitary Executive, Plural Judiciary*, 105 Harv. L. Rev. 1153 (1992); S.G. Calabresi, S.B. Prakash, *The President's Power to Execute the Laws*, 104 Yale L.J. 541 (1994); G. Lawson, *The Rise and Rise of the Administrative State*, 107 Harv. L. Rev. 1231 (1994); idem, *Delegation and Original Meaning*, 88 Va. L. Rev. 327 (2002); M.S. Paulsen, *The Irrepressible Myth of Marbury*, 101 Mich. L. Rev. 2706 (2003); L.S. Liberman, *Morrison v. Olson: A Formalistic Perspective on Why the Court Was Wrong*, 38 Am. U. L. Rev. 313 (1989); S.L. Carter, *Constitutional Improprieties: Reflections on Mistretta, Morrison, and Administrative Government*, 57 U. Chi. L. Rev. 357 (1990); M.H. Redish, *The Constitution as Political Structure*, Oxford University Press, New York, NY, 1995. Wśród prekursorów formalizmu można natomiast wymienić Williama M. Meigsa (v. W.M. Meigs, *Independence of Departments of Government*, 23 Am. L. Rev. 594 [1889]) oraz prezydenta – i późniejszego prezesa Sądu Najwyższego – Williama Howarda Tafta (v. W.H. Taft, *The Boundaries between the Executive, the Legislative and the Judicial Branches of the Government*, 25 Yale L.J. 599 [1916] oraz opinia większości w *Myers v. United States*, 272 U.S. 52 [1926]).

¹¹ V. m.in. P.L. Strauss, *Formal and Functional Approaches to Separation-of-Powers Questions. A Foolish Inconsistency?*, 72 Cornell L. Rev. 488 (1987); H.H. Bruff, *Presidential Power and Administrative Rulemaking*, 88 Yale L.J. 451 (1979); M.E. Magill, *Beyond Powers and Branches in Separation of Powers Law*, 150 U. Pa. L. Rev. 603 (2001); C.R. Sunstein, *Constitutionalism After the New Deal*, 101 Harv. L. Rev. 421, 493-496 (1987). Prekursorami funkcjonalizmu byli natomiast czołowi przedstawiciele XX-wiecznej doktryny amerykańskiego prawa administracyjnego: Louis Jaffe (L.L. Jaffe, *Judicial Control of Administrative Action*, Little, Brown & Co., Boston, MA,

1. Zasada rozdziału władz

Pośród wszystkich sporów, jakie treść zasady podziału władzy budziła od w. XVII do czasów współczesnych, można – jak się wydaje – wskazać konsensus co do pewnego „rdzenia” tej zasady, jej najbardziej minimalistycznej wersji, bez której niewątpliwie nie można mówić o jakiegokolwiek formie trójpodziału władzy. Jest nią odrębność legislatywy, egzekutywy i sądownictwa w sensie podmiotowym i przedmiotowym. Poczynając od Clementa Walkera¹² i Marchamonta Nedhama¹³, poprzez Johna Locke’a¹⁴, Monteskiusza¹⁵ i Williama Blackstone’a¹⁶, a kończąc na twórcach pierwszych konstytucji amerykańskich¹⁷, zwolennicy trójpodziału władz niezmiennie wskazywali na połączenie dwóch lub trzech z nich w jednym ręku jako na najgroźniejszą formę tyranii.

Już pierwsze konstytucje stanowe realizowały zasadę odrębności władzy wykonawczej i ustawodawczej¹⁸, aczkolwiek status sądownictwa jako trzeciej, w równym stopniu wyodrębnionej władzy pozostawał niejasny¹⁹. Na szczególną uwagę zasługuje jednak konstytucja Wirginii, która jako pierwsza nie tylko wprowadzała zasadę odrębności wszystkich trzech władz w życie, ale też wyrażała ją *explicite* w tekście konstytucji (i to już w pierwszym swoim ustępie)²⁰. Podobne klauzule zawarte zostały w kartach praw Maryland²¹ i Pn. Karoliny²² oraz

1965, v. szczególnie s. 28-32) oraz Kenneth Davis (K.C. Davis, *Administrative Law Treatise*, K.C. Davis Pub. Co., San Diego, 1978).

¹² C. Walker, *Relations and Observations, Historicall and Politick upon the Parliament Begun Anno Dom. 1640* (1648), [w:] *The Founders' Constitution*, P.B. Kurland, R. Lerner (ed.), University of Chicago Press, Chicago, IL, 2000, vol. 1, ch. 10, doc. 1.

¹³ M. Nedham, *The Excellencie of a Free-State*, Gwyn, London 1656, s. 131-133.

¹⁴ J. Locke, *Two Treatises of Government*, T. Hollis, London, UK, 1764 (wyd. I 1680–1690), § 143.

¹⁵ C. de Montesquieu, *The Spirit of Laws*, op. cit., ks. 11, roz. 7, s. 198-199.

¹⁶ W. Blackstone, *Commentaries on the Laws of England*, G. Sharswood, B. Field (ed.), J.B. Lippincott Company, Philadelphia, PA, 1893 (wyd. I 1765–1769), ks. 1, roz. 2, *Of the Parliament*, s. *146-147.

¹⁷ V.G.S. Wood, *The Creation of the American Republic, 1776–1787*, University of North Carolina Press, Chapel Hill, NC, 1998, s. 149-161.

¹⁸ W.P. Adams, *The First American Constitutions: Republican Ideology and the Making of the State Constitutions in the Revolutionary Era*, Rowman & Littlefield, Lanham, MD, 2001, s. 263-265.

¹⁹ V. *supra*, t. 1, rozdz. IV, s. 406.

²⁰ “The legislative, executive, and judiciary department, shall be separate and distinct, so that neither exercise the powers properly belonging to the other: nor shall any person exercise the powers of more than one of them, at the same time; except that the Justices of the County Courts shall be eligible to either House of Assembly.” Va. Const. of 1776, par. 1. Warto przy tym zaznaczyć, iż konstytucjonalizacji odrębności sądownictwa konwencja Wirginii dokonała już wcześniej – w sekcji 5 Deklaracji Praw Wirginii z 12 czerwca 1776 r. (“That the legislative and executive powers of the State should be separate and distinct from the judiciary”).

²¹ “That the legislative, executive and judicial powers of government, ought to be forever separate and distinct from each other.” Md. Bill of Rights of 1776, art. VI.

²² “That the legislative, executive and supreme judicial powers of government, ought to be forever separate and distinct from each other.” N.C. Bill of Rights of 1776, art. 4. Jak się wydaje, ograniczenie zasady odrębności władz do „najwyższej” (supreme) władzy sądowniczej wynikało z faktu, iż zakaz łączenia urzędu sędziowskiego z mandatem w legislaturze dotyczył jedynie sędziów sądów ostatecznej instancji oraz sędziów admiralicii, a nie sędziów pokoju (N.C. Const. of 1776, art. 29).

w konstytucjach Georgii z 1777 r.²³, Massachusetts z 1780 r.²⁴, New Hampshire z 1792 r.²⁵ i Kentucky z tego samego roku²⁶.

Współcześnie klauzula deklarująca wprost zasadę rozdziału władz znajduje się w konstytucjach 39 stanów. W 29 stanowi ona odrębny artykuł²⁷, w 6 jest częścią karty praw²⁸, a w 4 – artykułu ogólnego²⁹ (w Kentucky, gdzie konstytucja nie jest podzielona na jednostki systematyki ogólnej, zasadę rozdziału władz wyrażają art. 27 i 28 konstytucji). Pozostałe 10 stanów³⁰, podobnie jak konstytucja federalna, nie wyraża zasady rozdziału władz wprost, aczkolwiek we wszystkich z nich wynika z artykułów konstytuujących poszczególne władze (i znajduje wyrażne odzwierciedlenie w systematyce konstytucji)³¹. Wszystkie stanowe klauzule podziału władz wskazują na trzy podstawowe władze: legislaturę, egzekutywę i sądownictwo. 21 konstytucji stanowych traktuje o oddzieleniu władz (używając przymiotnika *separate*), 24 zaś – o odrębności (używając przymiotnika *distinct*) (w 11 stanach oba te wymogi współwystępują). Należy jednak zaznaczyć, iż w orzecznictwie różnica między tymi dwoma określeniami nie jest traktowana jako znacząca.

²³ “The legislative, executive, and judiciary departments shall be separate and distinct, so that neither exercise the powers properly belonging to the other.” Ga. Const. of 1777, art. I.

²⁴ “In the government of this commonwealth, the legislative department shall never exercise the executive and judicial powers, or either of them: the executive shall never exercise the legislative and judicial powers, or either of them: the judicial shall never exercise the legislative and executive powers, or either of them: to the end it may be a government of laws and not of men.” Mass. Const. of 1780, Bill of Rights, art. XXX.

²⁵ “In the government of this state, the three essential powers thereof, to wit, the legislative, executive and judicial, ought to be kept as separate from, and independent of each other, as the nature of a free government will admit, or as is consistent with that chain of connexion that binds the whole fabric of the constitution in one indissoluble bond of union and amity.” N.H. Const. of 1792, Bill of Rights, art. XXXVII.

²⁶ “The powers of government shall be divided into three distinct departments, each of them to be confided to a separate body of magistracy, to wit, those which are legislative to one, those which are executive to another, and those which are judiciary to another.” Ky. Const. of 1792, art. I, § 1.

²⁷ Są to: Alabama (art. III), Arizona (art. III), Arkansas (art. 4), Kolorado (art. III), Connecticut (art. II), Idaho (art. II), Illinois (art. II), Indiana (art. III), Iowa (art. III), Luizjana (art. II), Maine (art. III), Minnesota (art. III), Missisipi (art. I), Missouri (art. II), Nebraska (art. II), Newada (art. III), New Jersey (art. III), Nowy Meksyk (art. III), Oklahoma (art. IV), Oregon (art. III), Rhode Island (art. V), Pd. Dakota (art. V), Tennessee (art. II), Teksas (art. II), Utah (art. V), Vermont (ch. I), Wirginia (art. III), Zach. Wirginia (art. V) i Wyoming (art. II).

²⁸ Georgia (art. I, sec. II, cl. III), Maryland (Bill of Rights, § 8), Massachusetts (Bill of Rights, art. XXX), New Hampshire (Bill of Rights, art. XXXVII), Pn. Karolina (art. I, § 6) i Pd. Karolina (art. I, § 8).

²⁹ Kalifornia (art. III (*State of California*), § 2), Floryda (art. II (*General Provisions*), § 3), Michigan (art. III (*General Provisions*), § 2) i Montana (art. III (*General Government*), § 1).

³⁰ Są to: Alaska, Delaware, Hawaje, Kansas, Nowy Jork, Pn. Dakota, Ohio, Pensylwania, Washington i Wisconsin.

³¹ *Alaska Pub. Interest Research Grp. v. State*, 167 P.3d 27, 34-35 (Alaska 2007); *Evans v. State*, 872 A.2d 539, 547-548 (Del. 2005); *Alakai Na Keiki, Inc. v. Matayoshi*, 127 Haw. 263, 274, 277 P.3d 988, 999 (2012); *State v. Greenlee*, 228 Kan. 712, 715, 620 P.2d 1132 (1980); *State ex rel. Morrison v. Sebelius*, 285 Kan. 875, 882, 179 P.3d 366 (2008); *Clark v. Cuomo*, 66 N.Y.2d 185, 189, 486 N.E.2d 794 (1985); *State ex rel. Spaeth v. Meiers*, 403 N.W.2d 392, 394 (N.D. 1987); *State ex rel. Cydrus v. Ohio Pub. Employees Ret. Sys.*, 127 Ohio St. 3d 257, 262, 938 N.E.2d 1028, 1033 (2010); *Robinson Twp., Washington Cty. v. Commonwealth*, 623 Pa. 564, 606-607, 83 A.3d 901, 926-927 (2013); *Brown v. Owen*, 165 Wash.2d 706, 718, 206 P.3d 310 (2009); *Carrick v. Locke*, 125 Wash.2d 129, 135, 882 P.2d 173 (1994); *State v. Stenklyft*, 281 Wis.2d 484, 533, 697 N.W.2d 769, 793 (2005); *Flynn v. Dep’t of Admin.*, 216 Wis.2d 521, 545-546, 576 N.W.2d 245, 255 (1998).

Przewidywany przez konstytucje stanowe rozdział władz można jednak rozpatrywać w trzech wymiarach: instytucjonalnym, funkcjonalnym i personalnym. Po pierwsze, by w ogóle mówić o podziale władz, konieczne jest istnienie odrębnych instytucji lub zespołów instytucji (władz w sensie podmiotowym). Jest to wymiar instytucjonalny rozdziału władz. Po drugie, konieczne jest rozdzielanie kompetencji i zadań publicznych między władze w sensie podmiotowym, tak aby żadna z nich nie wykonywała kompetencji innych niż zaliczane do odpowiadającej jej władzy w sensie przedmiotowym. Reguła ta jest istotą funkcjonalnego rozdziału władz. Po trzecie wreszcie, składy osobowe omawianych instytucji muszą być na tyle rozłączne, by rzeczywiście spełniony był postulat, że żadne dwie władze (w sensie przedmiotowym) nie pozostają w tych samych rękach. Ten personalny wymiar rozdziału władzy jest w tradycji amerykańskiej realizowany poprzez zasadę *incompatibilitas*, tj. niepołączalności stanowisk w różnych władzach.

1.1. Instytucjonalny wymiar rozdziału władz

Jak trafnie zauważył James Madison³², nawet w systemie brytyjskim – będącym wzorem podziału władz dla Monteskiusza, De Lolme’a i Blackstone’a – zasada instytucjonalnej odrębności trzech władz nie była stosowana ściśle. Monarcha, do którego formalnie należała cała władza wykonawcza, był jednym z trzech – obok Izby Lordów i Izby Gmin – członków legislatury³³. Izba Lordów była również najwyższą instancją sądową w sprawach cywilnych (formalnie wykonując władzę sędziowską w imieniu monarchy w Parlamencie)³⁴ oraz sprawowała ograniczoną jurysdykcję kryminalną³⁵. Parlament jako całość był zresztą *de iure* sądem (*High Court of Parliament*)³⁶ i zachowywał pewne uprawnienia sędziowskie. Przed rewolucją podobnie wyglądała również sytuacja w koloniach: urząd gubernatora był jednym z członków legislatury kolonialnej³⁷, jej wyższa izba zaś w większości kolonii uczestniczyła w sprawowaniu władzy sędziowskiej³⁸.

Twórcy pierwszych konstytucji stanowych zerwali jednak w omawianej materii z tradycją brytyjską i przyjęli model ściślejszej odrębności instytucjonalnej władz. Najwyraźniej uwidoczniło się to w pozycji ustrojowej gubernatora: jedynie konstytucje Nowego Jorku³⁹

³² J. Madison, *The Federalist No. 47*, [w:] *The Federalist Papers*, op. cit., s. 249.

³³ J.L. de Lolme, *The Constitution of England or, an Account of the English Government*, G. Robinson, Paternoster-Row, J. Murray, Fleet Street, London, UK, 1784, s. 65; W. Blackstone, *Commentaries on the Laws of England*, op. cit., t. 1, rozdział 2, *Of the Parliament*.

³⁴ *Ibidem*, t. 3, s. *56-57.

³⁵ *Ibidem*, t. 4, s. *259-261.

³⁶ V. m.in. W. Petyt, *Ius Parliamentarium: Or The Ancient Power, Jurisdiction, Rights and Liberties, of the Most High Court of Parliament, Revived and Asserted*, J. Nourse & al., London, UK, 1739.

³⁷ V. *supra*, t. 1, rozdz. I, s. 71, 77.

³⁸ *Ibidem*, s. 72-74.

³⁹ N.Y. Const. of 1777, art. III.

i Massachusetts⁴⁰ przyznawały egzekutywie formalną rolę w procesie legislacyjnym (w Massachusetts prawo weta otrzymał gubernator, w Nowym Jorku – Rada Rewizyjna⁴¹). Jednak nawet w tych stanach rzeczne organy były podmiotami instytucjonalnie całkowicie zewnętrznymi wobec legislatur⁴². Rozwiązanie to – dopuszczenie egzekutywy do udziału w procesie ustawodawczym, ale jako organu pozostającego poza władzą wykonawczą – zostało przejęte w kolejnych konstytucjach stanowych. Współcześnie szereg orzeczeń sądowych wskazuje, iż gubernator stanowy, korzystając z prawa weta, wykonuje uprawnienia ustawodawcze⁴³ (a więc np. przysługuje mu należny legislatorom immunitet materialny wobec roszczeń wynikających z zastosowania weta⁴⁴), ale nie jest częścią legislatury. Zasada ta znajduje również formalne odzwierciedlenie w formułach stanowiących (*enacting clauses*) używanych w poszczególnych stanach – żadna z nich nie wymienia gubernatora jako podmiotu uczestniczącego w akcie stanowiącym⁴⁵.

Większość z pierwszych konstytucji stanowych zerwała również z modelem, w którym jedna z izb legislatury była równocześnie organem sadowym⁴⁶ (wyjątkiem była właściwość drugiej izby w sprawach *impeachmentu*). Niemniej jednak część stanów zachowywała takie rozwiązanie dłużej: w Pd. Karolinie do 1790 r. sądy słuszności sprawował Wicegubernator w Tajnej Radzie⁴⁷, w Connecticut zaś i New Jersey ostatnimi instancjami sądowymi pozostawały odpowiednio wyższa izba legislatury, obradująca pod przewodnictwem Gubernatora (do 1805 r.)⁴⁸, i Gubernator w Radzie (do 1844 r.)⁴⁹. Z kolei w Nowym Jorku aż do 1846 r. wicegubernator i senatorowie z urzędu zasiadali w składzie Sądu ds. Impeachmentów oraz Korekcji Błędów (*Court for the Trial of Impeachments, and the Correction of Errors*), który jednak był instytucjonalnie odrębny od Senatu⁵⁰.

⁴⁰ Mass Const. of 1780, ch. I, sec. I, art. II.

⁴¹ V. szerzej *infra*, rozdz. VI, s. 193.

⁴² Konstytucja Nowego Jorku definiowała legislaturę jako Zgromadzenie i Senat (“[T]he supreme legislative power within this State shall be vested in two separate and distinct bodies of men; the one to be called the assembly of the State of New York, the other to be called the senate of the State of New York; who together shall form the legislature, and meet once at least in every year for the despatch of business.”; N.Y. Const. of 1777, art. I), konstytucja Massachusetts zaś – jako Izbę Reprezentantów i Senat (“The department of legislation shall be formed by two branches, a Senate and House of Representatives: each of which shall have a negative on the other.”; Mass. Const. of 1780, ch. I, sec. I, art. I).

⁴³ V. np. *Williams v. Kerner*, 195 N.E.2d 680, 30 Ill.2d 11 (1964); *Hallin v. Trent*, 619 P.2d 357, 94 Wash.2d 671 (1980); *Johnson v. Space Saver Corp.*, 656 N.Y.S.2d 715, 172 Misc.2d 147 (1997).

⁴⁴ V. *Tenney v. Brandhove*, 341 U.S. 367 (1951) oraz szerzej S.H. Nahmod, M.L. Wells, T.A. Eaton, *Constitutional Torts*, LexisNexis, New Providence, NJ, 2010, s. 386-401.

⁴⁵ V. *supra*, t. I, rozdz. II, s. 203-204.

⁴⁶ L.M. Friedman, *A History of American Law, Revised Edition*, Simon & Schuster, New York, NY, 2010, s. 140.

⁴⁷ S.C. Const. of 1778, art. XXIV.

⁴⁸ L.M. Friedman, *A History of American Law*, s. 153.

⁴⁹ N.J. Const. of 1776, art. IX. V. też S.D. Gerber, *A Distinct Judicial Power: The Origins of an Independent Judiciary, 1606-1787*, Oxford University Press, Oxford, UK-New York, NY, 2011, s. 237.

⁵⁰ H.W. Scott, *The Courts of the State of New York*, Wilson Pub. Co., New York, NY, 1909, s. 321 et seq.

Bibliografia

1. Źródła historyczne

- A Discourse of Corporations* (ca. 1587–1589), [w:] *Tudor Economic Documents*, R.H. Tawney, Eileen Power (ed.), Longmans, London, UK, 1924, t. 3, s. 265.
- Adams, John, *A Defence of the Constitutions of Government of the United States of America* (1787), [w:] *The Works of John Adams*, Charles Francis Adams (ed.), Little, Brown & Co., Boston, MA, 1851, t. 6.
- Acts of the Privy Council of England. Colonial Series*, W.L. Grant, James Munro, Almeric W. Fitzroy (ed.), W.S. Hein, Buffalo, NY, 2004 (wyd. I 1908).
- American Political Writing during the Founding Era: 1760–1805*, Charles S. Hyneman, Donald S. Lutz (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 1983.
- Bacon, Francis, *The History of the Reign of King Henry the Seventh*, Jerry Weinberger (ed.), Cornell University Press, Ithaca, NY, 1996 (wyd. I 1622).
- Burke, Edmund, *Thoughts on the Cause of the Present Discontents* (1770), [w:] *The Founders' Constitution*, Kurland, Philip B., Ralph Lerner (ed.), University of Chicago Press, Chicago, IL, 2000, Vol. 1, ch. 13, doc. 6.
- Burke, Edmund, *Speech to the Electors of Bristol* (1774), [w:] *The Founders' Constitution*, Kurland, Philip B., Ralph Lerner (ed.), University of Chicago Press, Chicago, IL, 2000, Vol. 1, ch. 13, doc. 7.
- Calhoun, John C., *A Discourse On the Constitution and Government of the United States* (1854), [w:] *Union and Liberty: the political philosophy of John C. Calhoun*, Ross M. Lence (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 1992, s. 79.
- Charles I, *Propositions Made by Both Houses of Parliament to the Kings Most Excellent Majesty: With His Majesties Answer Thereunto* (1642), [w:] *The Struggle for Sovereignty: Seventeenth-Century English Political Tracts*, Joyce Lee Malcolm (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 1999, t. 1, s. 145-178.
- Collected Works of James Wilson*, Kermit L. Hall, Mark David Hall (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 2007.
- Colonial Origins of the American Constitution: A Documentary History*, Donald S. Lutz (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 1998.
- Colonial Records of North Carolina*, William L. Saunders (ed.), Josephus Daniels, Raleigh, NC, 1886–1890.
- Confirmation of the Grant from the Council for New England to Captain John Mason* (1635), [w:] *Collections of the New Hampshire Historical Society*, J.B. Moore, Concord, NH, 1824.
- Dallison, Charles, *The Royalists Defence*, London, 1648.

- Democraticus, *Loose Thoughts on Government* (1776), [w:] *American Archives, 4th Series*, Peter Force (ed.), University of Chicago Press, Chicago, IL, 1846, t. VI, s. 730-732.
- Documentary History of the First Federal Congress*, William C. di Giacomantonio, Kenneth R. Bowling, Charlene B. Bickford, Helen E. Veit (ed.), Model Editions Partnership, Columbia, SC, 1996.
- Elliot, Jonathan (ed.), *The Debates in the Several State Conventions on the Adoption of the Federal Constitution*, J.B. Lippincott & Co., Taylor & Maury, Philadelphia, PA, Washington, DC, 1836.
- Farrand, Max (ed.), *Records of the Federal Convention of 1787*, Yale University Press, New Haven, CT, 1911.
- Filmer, Robert, *The Anarchy of a Limited Or Mixed Monarchy*, London, 1648.
- Franklin, Benjamin, *Queries and Remarks respecting Alterations in the Constitution of Pennsylvania* (1789), [w:] *The Founders' Constitution*, Philip B. Kurland, Ralph Lerner (ed.), University of Chicago Press, Chicago, IL, 2000, Vol. 1, ch. 12, doc. 25.
- Grant, Ulysses S., *Statement of Aug. 14, 1876* (1876), [w:] *A Compilation of Messages and Papers of the Presidents*, James D. Richardson (ed.), Bureau of National Literature, Inc., New York, NY, 1897-1902, t. 7, s. 377.
- Hamilton, Alexander, *Pacificus No. 1* (1793), [w:] *The Pacificus-Helvidius Debates of 1793-1794: Toward the Completion of the American Founding*, Morton J. Frisch (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 2007, s. 8.
- Hamilton, Alexander, *The Federalist No. 16*, [w:] *The Federalist Papers*, George W. Carey, James McClellan (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 2001 (wyd. I 1788), s. 75.
- Hamilton, Alexander, *The Federalist No. 70*, [w:] *The Federalist Papers*, George W. Carey, James McClellan (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 2001 (wyd. I 1788), s. 362.
- Hamilton, Alexander, *The Federalist No. 73*, [w:] *The Federalist Papers*, George W. Carey, James McClellan (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 2001 (wyd. I 1788), s. 379.
- Hamilton, Alexander, *The Federalist No. 74*, [w:] *The Federalist Papers*, George W. Carey, James McClellan (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 2001 (wyd. I 1788), s. 384-386.
- Hamilton, Alexander, *The Federalist No. 77*, [w:] *The Federalist Papers*, George W. Carey, James McClellan (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 2001 (wyd. I 1788), s. 396.
- Hamilton, Alexander, *The Federalist No. 78*, [w:] *The Federalist Papers*, George W. Carey, James McClellan (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 2001 (wyd. I 1788), s. 401.
- Hamilton, Alexander, *The Federalist No. 81*, [w:] *The Federalist Papers*, George W. Carey, James McClellan (ed.), Liberty Fund, Indianapolis, IN, 2001 (wyd. I 1788), s. 417.
- Harrington, James, *The Commonwealth of Oceana* (1656), [w:] *The Oceana and Other Works*, Toland, John (ed.), Becket, Cadell, Evans, London, UK, 1771, s. 31-212.
- Hooper, William, *Speech in the Congress of the State of North Carolina* (1776), [w:] *The Founders' Constitution*, Philip B. Kurland, Ralph Lerner (ed.), University of Chicago Press, Chicago, IL, 2000, Vol. 1, ch. 12, doc. 6.

Summary

The Principle of Separation of Powers at the State Level in the USA

Separation of powers is one of the cornerstone principles of American constitutional law. However, while the implementation of this principle at the federal level has been extensively studied, there is a relative paucity of comparative research on separation of powers at the state level. The present book seeks to fill that gap by comprehensively analyzing how separation of powers operates at the state level. The book focuses on three principal research questions:

First: What are the key differences between state and federal versions of the separation of powers?

Second: Where do significant interstate variations appear?

Third: Do similarities between the states reflect shared political traditions, nationwide historical influences or interstate constitutional dialogue?

The book consists of six chapters. The first one presents the origins and evolution of the principle of separation of powers in state constitutional law. The second, third, and fourth chapters treat respectively of the legislative, executive, and judicial branches, analyzing their forms and structures as well as the allocation of governmental powers between them. The fifth and sixth discuss structural norms governing interbranch relations.

Chapter 1 of the book explores the historical evolution of the principle of separation of powers within American states. It begins with two major sources that shaped American ideas about separation of powers: political theory and colonial practices. On one hand, the book examines separation of powers as a political doctrine, tracing its origins from the earlier concepts of mixed monarchy and balanced government, as well as the medieval doctrine of the king's two bodies; discusses how 17th century political thinkers, impelled by the political and governmental upheaval of the Civil War and the Interregnum, shaped the principle of the separation of powers; and analyzes how that principle has been developed by later political thinkers, most notably John Locke and Montesquieu, whose ideas shaped the attitudes of American founding fathers towards governmental organization.

On the other hand, the book discusses the practical adaptation of these theories in colonial America, describing how colonies implemented their own distinctive governance structures, initially influenced heavily by British political traditions. Starting with the early forms of corporate, charter, and royal colonies, chapter 1 analyzes the transformation of colonial institutions, detailing the establishment and development of legislative assemblies, executive branches, and judiciaries in colonial America. Significant attention is given to the period leading up to and immediately following the American Revolution, during which states drafted their first constitutions, laying foundational precedents for modern constitutional governance.

These early constitutions introduced innovations such as long-term weakening of the executive and the emergence of judicial review.

In examining the 19th century, the book notes how state constitutional innovation and distinctive approaches to the separation of powers led to divergence between state and federal models of separation of powers. The impact of the Jacksonian period, characterized not only by democratization, but also by the weakening of legislative authority, and the introduction of plural executive and elected judiciary, is highlighted. The subject of constitutional legislation and its impact on the separation of powers is also addressed. Particular attention is given to the evolution of constitutional frameworks in the Southern states, where the effect of secession and Reconstruction, as well as the origins of one-party rule, are discussed, and in the Western states, where the 19th century trends in American state constitutionalism found their fullest expression.

Turning to the 20th century, chapter 1 deals with the Progressive Era, explaining how progressivism introduced new administrative structures, which altered traditional relationships among the branches and promoted a more centralized executive power, but also how the progressive constitutional program has ultimately failed. Furthermore, the book examines the emergence and implications of the administrative state, detailing how administrative agencies became increasingly influential, reshaping the interactions and balance of powers among legislatures, executives, and judiciaries across various states. Finally, chapter 1 discusses the mid-century era of managerial constitutionalism and modern trends, such as introduction of legislative term limits and greater judicial activism.

Ultimately, the historical overview sets the stage for deeper analysis by demonstrating how the state-level separation of powers in the United States evolved distinctly, adapting federal ideas to local contexts and innovations, thus creating a diverse constitutional landscape across American states.

Chapter 2 is devoted to an in-depth exploration of legislative power within state governments, presented through two dimensions: substantive (the nature of legislative power) and institutional (the structural organization of legislatures). The chapter begins with the discussion of the definition of legislative power and of the concept of the plenary nature of state legislative power. Thereafter, limitations, including substantive restrictions outlined explicitly in state constitutions, procedural requirements, and doctrines such as the non-delegation principle, are discussed. Additionally, the concept of private legislation, which is prevalent in state legislative practice, is analyzed, along with specific limitations on such legislation.

The institutional dimension provides a comprehensive examination of the structural organization of state legislatures. Considerable attention is given to bicameralism, electoral systems, apportionment principles, and the impact of session length and professionalization on legislative productivity and quality of governance. Internal organizational aspects, such as legislative leadership structures, roles of presiding officers, party leaders, and committee systems, are examined in some detail. The composition, functions, and authority of legislative

committees – including interim committees operating between legislative sessions – are also discussed. Moreover, the role of legislative support agencies, such as legal advisory bodies, fiscal analysis services, and auditing institutions, is highlighted, emphasizing their contributions to effective policymaking.

The procedural dimensions of legislative operations are thoroughly discussed, encompassing various types of legislative sessions (regular, special, budgetary, and organizational) and principles governing legislative proceedings, such as deliberation, transparency, and subject unity. Finally, the chapter addresses legislative delegation, analyzing both the traditional non-delegation doctrine and its exceptions. Variations in state practices range from strict adherence to more permissive delegation models, with implications for the balance of legislative control and administrative authority.

Chapter 3 provides an in-depth examination of executive power within state governments. Again, the analysis is structured around two principal dimensions: substantive and institutional. In substantive terms, executive power is broadly characterized as encompassing the responsibility to implement laws, maintain public safety and order, enforce legal compliance through judicial mechanisms, and oversee budgetary execution. The discussion highlights distinct categories of executive functions, including discretionary powers, ministerial duties, and quasi-judicial responsibilities. Considerable attention is devoted to the concept of prosecutorial and executive discretion.

The institutional dimension covers the organizational structure and plural character of state executive branches. This includes a detailed exploration of constitutional provisions establishing a plural executive system prevalent across almost all states, where executive power is distributed among multiple independently elected officials, such as the governor, lieutenant governor, secretary of state, treasurer, comptroller, and attorney general. Each office's roles, authorities, and interactions within the executive branch are discussed. Special emphasis is placed on the gubernatorial office, examining the governor's broad constitutional and administrative responsibilities, their powers of appointment and removal, and their role in coordinating state administration and policy.

Additionally, the chapter discusses the administrative frameworks of state governments, distinguishing between departmental and dispersed structures. The organization and functions of state agencies, their relationships with governors, and mechanisms ensuring accountability and oversight within executive administration are comprehensively analyzed. The analysis further explores the decentralization of administrative functions through local and specialized state agencies, reflecting significant diversity in administrative governance across states.

Interrelations within plural executive structures are thoroughly assessed, including gubernatorial oversight, budgetary authority, executive reorganization powers, and executive orders. Attention is also given to inter-executive disputes and their judicial resolution, demonstrating the complexity and dynamic nature of executive governance at the state level.

The chapter concludes by examining state administrative agencies, addressing their constitutional status, regulatory and adjudicative functions, and their unique role as institutions combining executive, legislative, and judicial characteristics. The analysis underlines variations in state practices regarding the positioning of these agencies within the constitutional framework, addressing ongoing debates over their classification within traditional separation of powers models.

Chapter 4 deals with the judicial power of state government. In substantive terms, judicial power is treated as the power to decide cases and controversies, and is thus analyzed through the lens of principles such as justiciability, standing, and the concrete nature of judicial proceedings. Conditions like ripeness, mootness, and specific legal interests required for standing are presented as essential components shaping judicial practice. The judicial power's inherent limitations – particularly regarding advisory opinions or abstract interpretations – are highlighted as distinguishing features of judicial authority in the U.S. states.

Institutionally, the chapter explores the varied structures of state judicial systems. Significant attention is given to constitutional frameworks guiding the appointment, selection, tenure, and accountability of judges, demonstrating wide variation across state constitutions. Judicial independence and accountability mechanisms – including methods of judicial selection (election, appointment, merit-based systems), judicial tenure, impeachment, and other removal processes – are thoroughly analyzed. The hierarchy and organization of appellate and lower courts, as well as the existence of specialized tribunals (e.g., probate, family, juvenile, and administrative courts), further illustrate the diversity in judicial structures.

The role and importance of jury trials within state judicial systems receive detailed analysis, underscoring their constitutional significance, variability in application, and procedural implications. Administrative aspects of court operations – including judicial administration, budgeting, and management of judicial resources – are also discussed, emphasizing autonomy and financial independence as vital conditions for effective judicial functioning.

Special attention is given to courts' incidental powers, such as remedial discretion and judicial rule-making power, which significantly affect interactions between the judiciary and other branches. The significance of judicial lawmaking and the principle of *stare decisis* is also emphasized.

Chapter 5 explores structural norms governing relationships between the three branches of the state government. It groups them under five basic headings: separation, coordinacy, mutual independence, autonomy, and comity. The principle of separation militates against institutional, functional, and personal overlap among legislative, executive, and judicial branches, prohibiting the concentration of multiple types of powers within a single entity or individual. The principle of coordinacy reflects the concept that all branches possess equal legitimacy in their constitutional roles and no one of them can claim any kind of superiority over the others. The principle of mutual independence emphasizes that each governmental branch must operate free from undue interference by other branches. This independence

manifests primarily through the anti-commandeering principle, personal independence, and financial independence.

The fourth structural principle addressed is autonomy, again with various dimensions, such as personal and administrative autonomy, procedural autonomy, budgetary independence, and deliberative privilege. This principle ensures that each branch can independently determine its internal organization, select its personnel, establish procedural rules, and manage financial matters without undue external influence. Finally, the principle of comity calls for good faith inter-branch cooperation.

Finally, Chapter 6 addresses the principle of checks and balances, starting with the legislative mechanisms for checking executive power, most notably the legislature's "power of the purse." This authority involves legislative control over state budgets, taxation, and expenditures, constituting a critical tool for influencing and constraining executive actions. Special attention is devoted to conditional appropriations, legislative oversight of state financial commitments, and mechanisms designed to prevent executive financial discretion, such as legislative controls over off-budget financing and restrictions on executive impoundment practices. Additionally, legislative approval of executive nominations, legislative vetoes, oversight through committees, and impeachment procedures are meticulously detailed, emphasizing their significance in restraining executive authority.

Subsequently, the chapter addresses the legislature's more limited means of checking judicial power, emphasizing historical reluctance to allow legislative interference in judicial decisions. Nonetheless, legislatures possess certain instruments, such as authority over judicial appointments, jurisdictional regulations, and the control over judicial budgets and salaries, serving as checks against potential judicial excesses.

Executive checks on legislative power are analyzed next, focusing primarily on the gubernatorial veto, including regular, selective, and amendatory vetoes. Executive review – the authority of executive officials to disregard unconstitutional statutes – is also discussed. Subsequently, executive checks on judicial power – primarily in the form of the pardon power – are reviewed.

Finally, judicial checks on the political branches are explored, consisting primarily of judicial review of legislation and of executive action. The discussion focuses primarily on the standards of review, as well as on the procedural forms and their impact on the availability of review.

The book's concluding chapter synthesizes key insights and provides answers to central research questions outlined in the introduction. First, it explores differences between the separation of powers at the federal and state levels, noting that state-level divergences tend to weaken each of the three branches of government. Second, the hypotheses explaining the patterns of interstate similarities in the field of separation of powers are tested. As it turns out, neither political culture, nor region, nor historical trends, nor partisan profile, nor urbanization can explain those similarities. Thus, the book ultimately concludes that state separation

of powers law is best explained through the “laboratories of democracy” theory: courts treat constitutional law as an essentially common law field, freely borrowing arguments and precedents from other jurisdictions.

Keywords: United States of America, law, constitutional law, separation of powers principle, states of the USA

Zasada podziału władz (ang. *separation of powers*) ma centralne znaczenie dla amerykańskiego prawa konstytucyjnego, zarówno na szczeblu federalnym, jak i stanowym. To wokół niej zbudowana jest cała struktura wszystkich konstytucji amerykańskich, wyraźnie wyodrębniających władzę ustawodawczą, wykonawczą i sądową oraz traktujących o każdej z nich w odrębnej jednostce systematyki ogólnej. Ona również wytycza sferę kompetencji najważniejszych organów stanu i określa normy, na których opierają się ich wzajemne relacje i interakcje. Ona wreszcie była postrzegana przez twórców konstytucjonalizmu amerykańskiego jako kluczowy element konstytucyjnego systemu hamulców mających z jednej strony zapewnić ograniczenie władzy publicznej, z drugiej zaś — skuteczną ochronę wolności jednostki.

Podstawowym przedmiotem zainteresowania niniejszej rozprawy jest trójpodział władz na szczeblu stanowym. Praca traktuje również o trzecim z wymienionych aspektów podziału władz, tj. horyzontalnym podziale kompetencji wewnątrz legislatywy, egzekutywy i sądownictwa, gdyż struktura każdej z władz ma kluczowe znaczenie dla jej pozycji ustrojowej względem pozostałych.

